

Wat 57-172

172

DE

HEILIGE ODA,

MAAGD,

BIJZONDERE

Patrones tegen Oogziekten.

.....
LEVENSSCHETS EN GEBEDEN.

Overgedrukt uit »De Volks-missionaris».

GULPEN, 1883.

M. ALBERTS.

Vak 57

BIBLIOTHEEK
MINDERBROEDERS
WEERT.

VAK

57

No. 172

WEERT

DE

HEILIGE ODA,

MAAGD,

BIJZONDERE

Patrones tegen Oogziekten.

LEVENSSCHETS EN GEBEDEN.

*J. B. A. F. Koenen
C. S. R.*

Overgedrukt uit »De Volks-missionaris».

GULPEN, 1883.

SNELPERSDRUK VAN M. ALBERTS.

IMPRIMATUR.

J. M. SCHOLTIS, PAR. ET DEC.

ad hoc delegatus.

Galopiæ 21 Novembris 1883.

De H. Oda, *27 nov.*

MAAGD.

I.

Voor een der hooggewelfde vensters van zijn paleis zat der Schotten koning Eugenius, en staarde somber over het vlak der groene zee, wier golven zich rusteloos bewogen.

En voor hem zat zijne dochter Oda, de lievelinge zijns harten, maar ook tevens het voorwerp zijner droefheid. Want zij, die overigens alle bevalligheid in zich vereenigde, miste dat eene, wat er alle leven en glans aan verleent, het licht harer oogen. Oda zelf evenwel was volkomen met Gods beschikking tevreden, en had ook in heur harte afstand gedaan van al die genoegens, waarvan de

blindheid haar bercofde. Ter wereld was er niets wat haar kwelde dan vaders smart; daarom had zij de rollen omgekeerd, en troostte zij haren vader, die haar had moeten troosten.

»Vader,» sprak zij, en zocht naar zijn hand om die zacht in de hare te drukken, »waarom toch weer zoo stil en droefgeestig? Voel eens, hoe verkwikkend straalt de morgenzon door het venster, hoor, hoe vroolijk zingen de vogelen daar op de takken voor ons raam hun lied. Hoe stemt ons dat alles tot blijdschap!»

»Ach, kind,» zuchtte de vorst, »dan eerst zou ik mij daarover verheugen, wanneer uw oog die stralende zon zich in de zee kon zien weerspiegelen; wanneer gij u kondet verlustigen in het gezicht dier bontgekleurde vogelen, die daar zorgeloos op de struiken wiegelen en huppelen van tak op tak. Maar nu, helaas.....»

»Och vader,» viel de blinde weder in, »laat ons tevreden zijn met Gods wil; wat Hij doet is immers altijd welgedaan?»

Zoo spraken vader en kind nog eenigen tijd voort, als eensklaps het zware, prachtig met goud doorwerkte voorhangsel, dat 's vorsten vertrek van de aangrenzende zalen scheidde, werd opgeheven, en een page eerbiedig buigend binnentrad.

»Heer,» sprak hij na bekomen oorlof, »een pelgrim is zoo even uit de overzeesche gewesten hier aangekomen, en wenscht uwe Majesteit te spreken.»

»Een pelgrim? Uit verre landen? Hij zij ons welkom!» antwoordde de vorst, en gebood aanstonds den vreemdeling binnen te leiden.

»Wees welkom, pelgrim!» klonk het vriendelijk uit 's konings mond, toen de reiziger in een lang grijs kleed, met zeeschelpen op den hoed, en in de hand een staf, waaraan een waterkruik hing, de zaal binnen trad. Ook de liefallige Oda groette met vriendelijk gebaar, en als hem op 's konings bevel een zetel was bijgeschoven, begon hij weldra van zijnen bedetocht te verhalen. 't Moet ons niet verwonderen, Lezer, dat in die

tijden van geloof iemand, die de H. Plaatsen bezocht had, zelfs aan het vorstelijk hof een zoo gunstig onthaal vond. Een Pelgrim was destijds het voorwerp van ieders eerbied, en de Schotten vooral hebben zich in vroeger dagen door hunne menigvuldige bedevaarten beroemd gemaakt.

Lang verhaalde dan ook onze reiziger van Rome en van den berg Garganus, waar de H. Michael, en van Compostella, waar de H. Apostel Jacobus op bijzondere wijze vereerd worden. »Doch dit alles, Heer,» zoo vervolgde hij, »is u reeds bekend door zoovelen, die er geweest zijn. Laat ik u dan van een nieuwe bedevaartplaats spreken, die ik op mijner terugreis heb aangedaan, en wel in het land der Franken, langs de Maas.»

»Zijn daar dan reeds zoovele Christenen; is daar reeds eene bloeiende gemeente?» viel Oda hem verwonderd in de rede. »Nog onlangs hoorden wij, hoe eenige Engelsche priesters, met een heilig monnik

Willibrord aan hun hoofd, Albions kusten verlaten hebben, om aan de volkeren daar, die nog geheel Heidensch zijn, het Evangelie te verkondigen.”

»Dat is waar, vorstin, voor de streken meer noordwaarts gelegen; maar veel lager daar bloeit reeds eeuwen het bisdom Maastricht, daar is de grond reeds overdekt met kerken en kloosters, waaruit dag en nacht Gods lofzangen ten hemel opstijgen. Daar is nu reeds de een en twintigste bisschop Hubertus, de waardige opvolger van den zaligen martelaar Lambertus.”

»En daar is de bedevaart, waarvan gij ons wildet spreken?” vroeg de koning.

»Ja, Heer, op eenige uren van Maastricht ligt een vlek Leodia; daar werd verleden jaar de zalige Lambertus wreedaardig vermoord. Maar daar ook wilde God zijnen roemvollen getuige verheerlijken. Bij gansche scharen stroomt het volk naar die plaats, en wonderen zonder tal beloonen er hun vertrouwen. Ik zelf

heb op die gelukkige plek mogen nederknielen, en nooit zal ik dien dag vergeten. En als ik na mijn gebed mij te midden der geloovigen begaf, om er vrome verhalen aan te hooren, en die in mijn vaderland te kunnen terugvertellen, toen vernam ik velerlei mirakelen, door 's Bisschops voorbede gewrocht. Doch wat mij het meest opviel en wat ik aanstonds besloot aan u, mijn heer en koning, mede te deelen, dat is de genezing van zoovele blinden, waardoor Lambertus' wonderkracht bijzonder uitschittert. O, zoo dacht ik, mocht Oda, onze vrome prinses, eens op deze plaats nederknielen, wie weet, of ook zij daar niet het licht harer oogen herkrijgen zou!"

Eene buitengewone aandoening had zich bij die laatste woorden, van den koning meester gemaakt. Zóóvele jaren reeds had hij al het mogelijke vruchteloos beproefd, dat hem alle hoop op herstel begeven had. Nu echter kwam zij terug, en levendiger dan ooit.

»Heb dank, pelgrim, heb dank

voor uwe woorden,” zoo riep hij ten laatste uit. »Ja, ik vertrouw het; te Leodia is nog heil voor mijne dochter! Oda, mijn dierbaar kind,” en hij drukte de blinde, die van aandoening weende aan zijn vaderhart, »moed en vertrouwen. 't Is alsof eene stem in mijn binnenste mij toeroept: Daar is heil, daar is genezing voor uwe dochter te verhopcn.”

Nu klonken weldra de vreugdekreten door het gansche paleis, en ieder verheugde zich, alsof de genezing der prinses reeds voltrokken was. Eenige dagen later stak een rijk getuigd vaartuig aan Schotlands kust van wal. Het droeg de koninklijke vlag in top, en zette, terwijl een gunstige wind de zeilen deed zwellen, door de Noordzee koers naar ons vaderland. En op het strand stond koning Eugenius, door zijn rijks grooten omgeven, en staarde met droefheid en vreugde tevens naar zijne teederbeminde Oda, die op den achtersteven nederzat te midden van vertrouwde dienaren en gezellinnen. En als eindelijk de laatste stip van

den mast aan 's konings verschend oog onttrokken was, reed Eugenius langzaam naar zijn paleis terug, en herhaalde voortdurend de bede; »O heilige Martelaar Lambertus, ontferm u over mijne arme dochter!»

II.

Als ware het schip door Engelen geleid, zegt Oda's oude geschiedschrijver in het jaar 1170, zoo voorspoedig bereikte het de plaats zijner bestemming. Het overig gedeelte van den weg werd op lastdieren afgelegd, en weldra stegen Oda en haar gevolg den berg af, aan welks voet het opkomende Leodia, het tegenwoordige Luik, zijne eerste woningen rondom de nederige kapel van Lambertus bouwde. Hoe groot was aller vreugde, toen de gidsen op de helling van den berg aan Oda's gezellen de daken der huizen in het dal aanwezen.

»Daar ligt Leodia!» riepen zij elkander toe. »Daar is de kerk van den H. Lambertus! Lof en dank aan God, die onze reis zoo voorspoedig deed zijn!» Doch meer dan alle an-

deren was Oda verblijd, en de zoete hoop van thans genezen te worden deed haar al de vermoeienissen der reis vergeten. Aanstonds steeg zij van haar lastdier af, om te voet die plaats te naderen, welke Lambertus door zijne tegenwoordigheid geheiligd had. Aan de hand harer gezellinnen schreed zij voort, tot dicht bij de kapel. Daar wierp zij zich plat ter aarde neder en gansch haar gevolg met haar. Met het levendigst vertrouwen smeekte zij God: zoo het Hem behaagde en haar tot zaligheid verstrekke, Hij zou zich dan gewaardigen door de voorspraak van den H. Lambertus haar het licht harer oogen weder te geven. Zij bad, en werd aanstonds verhoord. Ziende stond zij van den grond op, en haar eerste woord was een lof- en dankgebed aan den oneindig goeden God. O wat was zij verheugd, die onschuldige maagd, toen zij na zoo lange jaren voor het eerst weder de schoone natuur en den helderen hemel en hare vriendinnen en dienaren mocht aanschouwen! En hoe waren deze

allen van blijdschap en verbazing buiten zich zelve! Oda's gezellen weenden van vreugde en sidderden van bovenmatige aandoening. Harts-tochtelijk wierpen zij zich om den hals harer vriendin, en gilden het uit van blijdschap. Bij die vreugdekreten snelden de bewoners der naburige huizen, die de vreemdelingen reeds hadden opgemerkt, toe, en vroegen nieuwsgierig wat hier had plaats gevonden. Zij begrepen natuurlijk niets van die onbekende taal der Schotten, maar weldra werd hun door teekenen en gebaren alles duidelijk gemaakt, en nu ook juichten zij om de glorie van hunnen Lambertus. In zegetocht trok nu Oda het dorp binnen, en stortte op de plaats van Lambertus' marteling haar dankbaar gemoed in langdurige bede uit.

Hier vernieuwde zij met een van liefde gloeiend hart, de gelofte van zuiverheid, die zij reeds vroeger had afgelegd, en beloofde aan Jezus Christus nooit een anderen bruidegom te zullen hebben dan Hem.

Dan stond zij op, en bracht koninklijke offers aan den H. Bisschop, om den opbouw en het voltrekken zijner kerk zooveel mogelijk te verhaasten.

De dorpingen van hunnen kant teekenden nauwkeurig de plaats, waar Oda het gezicht had terug bekomen, omheinden die, en bouwden er weldra ter gedachtenis aan dit wonder eene kapel, den H. Lambertus toegewijd. Toen in verloop van tijd deze kapel was ingestort, werd zij door bloedverwanten der heilige maagd weder hersteld ter eere der H. Walburgis en Oda.

Nog eenige dagen bleef Oda op deze haar zoo zalige plek, en reisde toen weder naar haar land terug. Wat vreugde haren vader bezielde, als hij zijne dochter genezen weder zag, laat zich eerder gevoelen dan beschrijven. Van dien tijd af was de devotie tot den H. Lambertus in Schotland gevestigd; vele inwoners trokken jaarlijks naar zijn graf ter bedevaart; de vorsten onderhielden steeds vriendschapsbetrekkingen met

de Karolingers, zoodat zij zelfs Karel den Grooten nooit anders noemden dan hun heer en vader.

III.

Ruim een jaar was er verloop, sinds Oda, door Sint Lambertus genezen, onder het gejuich aller hovelingen zegevierend in 's vaders burcht was ingehaald. Hoezeer was in dat tijdsverloop alles veranderd! Zie, daar wandelt zij, de vorstendochter, door de donkere lindelanen van het kasteel, maar is schier niet meer te herkennen. Bleek en vermaerd is haar gelaat; glazig staat het oog in de ingevallen kas, of vult zich met tranen, die van lang verkropte smarte getuigen. En de werklieden in de tuinen, de verzorgers van haars vaders goederen houden een oogenblik op met den arbeid, en schudden somber het hoofd, wanneer zij voorbijgaat, en mompelen: »Wat mag toch de liefelijke Jonkvrouw deren? Reeds maanden lang is zij zoo droefgeestig! Dat kan zij niet lang meer zoo uithouden!»

Maar, al werden zij nog zoozeer door hun goedig hart er toe aangedreven, niemand hunner waagde het, de Prinses een enkel woord toe te spreken. Met langzamen tred schreed Oda voort, ging dan wederom den hofburg binnen, en wierp zich in hare kamer voor een groot verguld kruisbeeld neder onder den uitroep: »God, mijn God, kom toch uwe zwakke dienares te hulp!» Niet lang bleef zij alleen aan den voet des kruises. Weldra werd de kamerdeur geopend: heur vader stond voor haar. De maagd voelde eene kille huivering door gansch haar lichaam, en sloeg een angstigen blik op hem, dien zij nu zoozeer scheen te vreezen. als zij hem te voren bemind en gezocht had.

»Welnu, Oda?» vroeg de vorst na eenige oogenblikken zwijgens.

»Ach, vader, snikte de prinses, hoe verscheurt gij mij het hart!»

»Zijt gij nu besloten uwen vader te gehoorzamen?»

»Ja, vader, in alles! Maar dat . . . dat kan ik niet!»

»Hoe, in alles, zegt gij? En juist

mijn eenig verlangen, mijn uitdrukkelijksten wil zult gij niet involgen? Gij versmaadt dan het huwelijk met den edelsten, den rijksten bruidegom, dien ik voor u vinden kan?"

»Ach," nokte de prinses, »ach, vader, dat gij mij dien Bruidegom wildet laten, aan wien ik reeds lang mijn gansche hart geschonken heb, wien ik mij onherroepelijk heb verboden, Jezus Christus, mijn eenigen schat. Hoor, vader," en zij trad nader tot den vorst, een lichtroode gloed sierde thans haar gelaat, »toen ik op uw bevel naar Sint Lambertus' martelstede toog, en daar door zijne voorspraak het gezicht terug kreeg, toen heb ik in de dankbaarheid mijns harten gelofte van eeuwige zuiverheid afgelegd; toen heb ik mijnen Jezus gezworen: ik wil geen anderen bruidegom dan U! En dien eed, ik zal hem nimmer breken."

Als de bliksemende oogen van een getergden tijger, zoo vlamden bij die verklaring de blikken des konings. Zijn gelaat was doodsbleek geworden; zijn borst zwoegde, en de rechter-

hand, die hij uitstak, sidderde krampachtig, toen hij met heesche stem uitriep: »Ellendeling! Gij zult dus mijn eerewoord tot schande maken? Gij durft uw vader en koning trotseeren? Hem verachten, dien ik u heb uitgekozen? Welaan, ontaarde dochter, ik zal die trotschheid weten te breken. Nog zeven dagen geef ik u beraads; maar dan, dan zult ge met hem in het huwelijk treden, al kost het u het leven!”

En met een zwaren slag de deur achter zich dicht werpend, had hij de kamer verlaten, en sloot zich in sombere gramschap in zijn eigen vertrekken op.

Oda was verpletterd door die bedreiging, en zat langen tijd roerloos op haren zetel. Eindelijk kwam zij een weinig tot zich zelve; hare oogen vielen op het beeld van den gekruisten Jezus; dat gaf haar wederom moed. »Jezus, mijn Bruidegom, riep zij uit, Gij zult mij niet verlaten! Jezus, mijn goddelijke Bruidegom, U zweer ik trouw in eeuwigheid!” Daarop knielde zij weer neder, en

bleef geruimen tijd in stil gebed verzonken.

Maar toen de avond gevallen was, en allen in het kasteel in diepe rust lagen, toen opende zij stil de deur harer kamer, ging behoedzaam door de eenzame gangen van het slot, den steenen wenteltrap op, en stond weldra voor een kamertje in den toren, waar de lichtstralen, die door de spleten drongen, zeiden, dat de bewoner niet met de anderen te ruste was gegaan. Oda opende de deur, en stond voor een grijzen dienaar haars vaders, die op een groven bidbank voor een kruisbeeld nederknielde. Bij haar binnentreden had de grijsaard haar door het flauwe schijnsel der lamp aanstonds herkend. Eenigszins gejaagd rees hij op. »Gij hier, prinses?» vroeg hij met bevreemding. »En op dit late uur?» — »Ja, sprak Oda met vaste stem, meer dan ooit heb ik thans uwe hulp noodig. Gij weet, hoe mijn vader...»

»Helaas, onderbrak hij, ik weet alles! Nog heden avond heeft hij ziedend van toorn mij alles medege-

deeld. Vergeefs heb ik hem ten goede geraden; hij hoorde mij niet meer aan.”

»Welnu, hernam Oda, mijn plan staat dan ook vast! Ik heb gebeden en gezocht tot den lieven God, en ik ben overtuigd: Hij heeft het mij ingegeven. Gij hebt mij van mijne eerste jaren immer ter zijde gestaan, mag ik ook thans op u rekenen?”

»Spreek, prinses, goed en bloed heb ik veil voor u, die mij dierbaar zijt als mijn leven. Wel stram en sidderend is de hand, die gij tot uw verdediging roept, maar toch, als het gevorderd wordt, o zij kan, zij zal nog het zwaard hanteeren. Gij weet, wat ik aan uwe vrome moeder in haar laatste stonde gezworen heb!”

»Moeder,” snikte de arme bij die herinnering, en verborg haar gelaat in hare handen, »dierbare moeder, ach waarom moest gij mij zoo vroeg verlaten! Waarom niet bij uw kind gebleven, om het te sterken in dezen strijd? Maar neen, ik mag niet klagen. Wat God doet, is wel gedaan; zoo hebt ge mij altijd geleerd! En

gij," vervolgde zij tot den dienaar, »gij zult mij helpen, niet waar? Weet dan, ik wil mijn goddelijken Bruidegom getrouw blijven; liever alles verlaten dan Hem; ik wil vluchten!"

Diepe stilte heerschte na deze woorden eenige oogenblikken in het vertrek. Oda staarde op haren vertrouweling, die het grijze hoofd in de handen liet leunen, en in het eerst verbaasd, maar langzamerhand bedaarder het plan zijner vorstin overwoog. »God geeft het u in," riep hij eindelijk uit. »Reken op mij, prinses; laat mij de geheele onderneming over." Een zucht van verlichting ontsnapte aan Oda's hart; nu was zij gerust. Nog dien eigen nacht overlegden zij samen, welke reis te aanvaarden was, waarheen, en met welke middelen.

En eenige dagen later bewoog zich in den stikdonkeren nacht een bootje zacht langs de kusten. Op den achtersteven zat Oda met twee harer gezellinnen, die in het geheim ingewijd, hare meesteres niet wilden verlaten. De oude

dienaar met eenige vertrouwde roeiers bestuurde de vaart. Met bloedend hart zeide Oda vaarwel aan alles wat zij daar dierbaars achterliet; lang nog staarde zij naar de weinige lichtjes, die hier en daar op het strand door de duisternis henenbraken: nimmermeer zou zij de vaderlandsche kusten aanschouwen.

IV.

Vreeselijk was het schouwspel, dat des anderen daags het vorstelijk paleis aanbod. Als een razende liep de koning, door woede en angst geprikkeld, door zijne zalen en tuinen. Renboden ijlden af en aan, naar alle streken des rijks werden zij uitgezonden, maar allen kwamen zij terug, zonder het minste spoor van Oda bespeurd te hebben. Zelf doorzocht de vorst iedere plek, waar hij eenig naricht hoopte te vinden, doch te vergeefs. Nooit meer heeft hij iets van zijne dochter vernomen, en zijne verdere levensjaren mocht hij slechts treuren over het gemis van haar, die hij aan haren goddelijken Brui-

degom had pogen te ontrukken. Vreeselijke les voor die ouders, welke zich tegen de roeping hunner kinderen durven verzetten!

Oda ondertusschen was met haar klein gevolg behouden in Italië aan wal gestapt. Vóór alles ondernam zij een pelgrimstocht naar den berg Garganus. Daar, zoo verhaalt het Romeensch brevier, was tijdens het leven van den H. Paus Gelasius de aartsengel Michaël verschenen, en werd op zijn bevel de grot op dien berg tot eene kapel ingericht. Hierdoor werd deze plek eene beroemde bedevaartplaats, die ten allen tijde eene groote menigte geloovigen tot zich trok. Hier ook knielde Oda neder, om de hulp van dien machtigen Beschermengel der Kerk voor zich af te smeeken. En als zij, na er langen tijd gebeden te hebben, den berg weder afdaalde, sneed zij, naar de gewoonte der pelgrims, zich een rietstok af, die in overvloed daar aanwezig zijn, en nam deze gedachtenis overal mede op geheel haar pelgrimstocht door dit leven. Bij

haar dood gelastte zij, dat die staf met haar in de kist moest gelegd worden, zooals dan ook honderden jaren later bevonden werd.

Van den berg Garganus trok zij naar de Eeuwige Stad, om op het graf van den H. Petrus dien moed af te smeeken, dien zij thans zoozeer behoefde. Na ook in den Paus den opvolger van den H. Petrus vereerd en zijn zegen ontvangen te hebben, trok zij door Zwitserland, door het land der Germanen, en kwam eindelijk in ons vaderland. »De beweegredenen, welke haar herwaarts voerden,» zegt Hezenmans, (1) »zijn niet moeilijk aan te wijzen. Uit haar vaderland stevenden toen onophoudelijk geloofsverkondigers naar de Nederlanden, om er strijd te leveren aan het Heidendom; zij wist, dat Nederland het punt was, waar in die oogenblikken het vruchtbaarst voor het Christendom te arbeiden viel, en het nadrukkelijkst gearbeid

(1) *De Christenvrouw bij de bekeering der Nederlanden.*

werd." Hier zou zij haar heilig leven voortzetten en besluiten, want zegt haar levensbeschrijver, »God had haar bestemd om een sieraad te worden voor Taxandrië, gelijk een parel de gouden hoofdwrong op-
luistert."

De eerste Nederlandsche plaats, waar de vrome maagd haar verblijf opsloeg, was Venray. Hoe jammer, dat ons schier geen enkele bijzonderheid van haar verblijf aldaar is overgebleven! De juiste plek, waar zij te Venray woonde, vinden wij echter geboekt in een zeer oud handschrift eener zuster uit het voormalige klooster Jerusalem te Venray. (2) Een afschrift hiervan, benevens vele andere bescheiden over onze Heilige, danken wij aan de goedheid van den Z. Eerw. Heer van Haeff, Pastoor te Venray. De H. Oda, zegt dan die kloosterzuster in haar eenvoudige taal, »woende te Venraede, op die stede, daar nu onse nije pœrtstal

(2) Zie ook hierover »Dictsche Warande." —

voor des heeren huys is." Ook weten wij nog, dat zij van eenige edellieden dier plaats zeer veel te lijden had, zelfs zoo, dat zij eindelijk voor hen moest vluchten. Om zijne getrouwe bruid over al die mishandelingen te troosten, opende Jezus voor haren geest de toekomst, en liet haar zien, hoe de woning, die zij thans ontweek, later een klooster zou worden, waar Godgewijde maagden in stillen vrede den lof des Heeren zouden bezingen. In het jaar 1422 ging deze profetie in vervulling.

Toen de H. Oda op haar vlucht reeds Merselo naderde, beklom zij een berg, tusschen dit gehucht en Venray gelegen. Dan wendde zij zich om naar de plaats, waar zij zoo gaarne gebleven was, wierp zich op de knieën en smeekte haren goddelijken Bruidegom, dat Venray nooit door vijanden veroverd en in brand gestoken, of door eene besmettelijke ziekte geteisterd zou worden. Daarop nam zij afscheid van den trouwen dienaar en de twee gezellinnen, die vrijwillig hare ballingschap gedeeld

hadden: geheel alleen wilde zij voortaan voor haren God gaan leven.

Steunende op den rietstok, dien zij van den berg Garganus had medegebracht, daalde zij thans den heuvel af, en na vele uren al biddende te hebben doorgelopen, kwam zij aan een uitgestrekt bosch in de nabijheid van Weert. Dit wilde natuurwoud, waar de doorzichtige pijnboomgroepen door donkere beuken en eiken werden afgewisseld, trok hare ziel machtig aan. Want het gold evenzeer van deze streek, wat elders van een dergelijke is gezegd: »De plechtige stilte, de wijde omvang van het bosch, de breede schaduwen der hoog opgaande boomstammen, het heilig donker op den achtergrond, het geluid van den eenzamen vogel, het vallen en ritselen der bladeren, zelfs de rookwalm, hier en daar uit de kolenbrandershutten opstijgende — alles treft het gevoel van den wandelaar.» Hier dan ook besloot zij te blijven, om alleen en ongehinderd aan haar dierbaren Bruidegom te denken, zijne oneindige liefde te

overwegen, en daardoor de vlam harer liefde steeds meer en meer aan te wakkeren. Ecnigen tijd slaagde zij er in, hier een waar kluizenaarsleven te leiden, zonder door eenig mensch gezien te worden. Maar, zegt de eeuwenoude traditie te Sint Oedenrode, geboekt door Molanus, ook hier kon zij niet lang onopgemerkt blijven. Het gesnap der eksters verried haar, en wederom zag zij zich geroept den reis staf ter hand te nemen. Ditmaal trok zij meer naar het Westen, Noord-brabant in, en kwam eindelijk te Rhode, spoedig na haar dood Rhode der H. Oda of Sint Oedenrode genoemd.

De goedgehartige inwoners namen de arme zwerveling met liefde op, en lieten haar gaarne op eene eenzame plaats onder het lommer van vele vruchtboomen wonen. Zelfs sloegen zij de handen ineen, en bouwden haar een kleine houten cel, een hordershut, zegt haar oude levensbeschrijver. Hier kon Oda zich naar hartelust aan het gebed en de bespiegeling overgeven, en mocht nog

eenige jaren ongestoord slijten in het zoet verkeer met Hem, voor wiens goddelijke liefde zij alles had opgeofferd. En toen eindelijk de dag naderde, waarop zij voor immer met den Geliefde harer ziel zou vereenigd worden, zond God haar eene zware ziekte over, die haar het nabijzijnde doodsuur aankondigde. Met de vurigste liefde ontving zij voor de laatste maal de H. Sacramenten, en terwijl van hare reeds verstijvende lippen nog immer een loflied op haar Bruidsgom ten hemel steeg, gaf zij op zes en dertig-jarigen leeftijd, zachtkeus en blijde den geest. Het was toen in het jaar 726.

Weldra werd zij door de inwoners van Rhode als een heilige vereerd. Een schitterend licht, dat 's nachts een oogverblindende klaarheid over haar graf verspreidde, verscheidene mirakelen, door hare voorbede gewrocht, bewezen dat God deze devotie aanmoedigde. Men bouwde al spoedig een houten bidplaats over haar graf, die later door een kerk, waarbij een collegiaal sticht was van negen ka-

nunniken, vervangen werd. Tegen het jaar 1100 werden de overblijfselen der zalige maagd door Otbertus, bisschop van Luik, plechtig verheven, en aan het volk ter vereering voorgesteld. Toen tegen het einde der zestiende eeuw de kerk in de handen der ketters gekomen was, verviel zij langzamerhand meer en meer, tot zij in 1806 wederom aan de Katholieken terug kwam, en thans de Parochiekerk van Sint Oedenrode werd. Daar leest men op haar graf het volgende opschrift: »De H. Oda, dochter van Eugunatius den VII koning van Schotland, heeft hier gewoond, en werd hier begraven in 't jaar 726, oud zijnde 36 jaren. Haar heilig gebeente werd door Otbertus, bisschop van Luik, naar de collegiale kerk overgebracht in 't jaar 1099.» De devotie tot de H. Oda is reeds lang in de diocces van Roermond gevestigd, vooral te Venray en te Weert, waar hare nagedachtenis nog altijd in zegening is. In de kerk te Venray prijkt een fraai gothiek beeld der H. Oda, benevens een ge-

schilderd portret in de gewelven van het Zuiderpand. Aan het kapelletje op den weg naar Merselo, ongeveer 15 minuten van Venray's parochiekerk, is nog steeds veel toeloop van ooglijders, die de Heilige eenzelfde gunst komen vragen, als zij eertijds met zoo gelukkige uitkomst van den H. Lambertus heeft afgesmeekt.

NOVENE

TER EERE DER

H. Oda, Maagd,

om eene bijzondere gunst te erlangen.

.....

ONDERRICHTING.

Menigvuldig zijn de noodwendigheden, waarin wij ons tot God moeten wenden, om door zijne genaden geholpen te worden. God echter wil *dringend* en *aanhoudend* gesmeekt worden, en deelt zijne genaden het liefst uit door de handen zijner *Heiligen*. Vandaar het lofwaardig en heilzaam gebruik in de Kerk, om een of anderen Heilige door eene *Novene* of negendaagsche oefening te vereeren, ten einde aldus van God eene bijzondere gunst te verkrijgen.

Maar kunnen wij Novenen houden ter eere van iederen Heilige, van nature trekken die verheerlijkte Broeders of Zusters ons nog meer aan, met wie wij ons in bijzondere gemeenschap gevoelen; zij n.l., die op onzen grond

geboren, of althans daar geleefd, gearbeid en den hemel verdiend hebben; die onze eigene taal gesproken, met onze voorouders verkeerd hebben; in een woord, de *Heiligen van ons Vaderland*. Zij voorzeker ook zullen met nog minzamer oog op ons nederzien, inniger medelijden met ons hebben, des te zekerder de gunst bij God verwerven, welke wij verlangen.

Onder die velen tellen wij ook de uitverkoren Maagd, de H. Oda, wier levensgeschiedenis wij hebben gegeven. Zij heeft hier geleden, hier gestreden, hier in ons land de kroon der overwinning behaald: zij ook, de ondervinding heeft het geleerd, kan wonderbare gunsten van Onzen lieven Heer voor ons verkrijgen.

Tot dat doel wordt dan ook een Novene ter eere van onze Heilige aan deze levensschets toegevoegd. Moge daardoor het vertrouwen op en de devotie tot die machtige Beschermheilige aangroeien, moge zij vooral vruchten, zoowel voor ons tijdelijk als geestelijk belang voortbrengen, en ons allen tot zaligheid strekken!

Om deze Oefening met vrucht te doen, bidde men dan negen achter-een volgende dagen de navolgende gebeden, zooals zij voor elken dag zijn aangegeven. Men voege er iederen dag de Litanie ter eere der H. Oda bij, en bezoeke, zoo mogelijk, eene kerk of kapel, waar de H. Oda bijzonder vereerd wordt. Het spreekt van zelf, dat dit wel geen vereischte is, om zeker verhoord te worden, doch het vertrouwen zal er immer door winnen.

Verder zorge men gedurende de Novene volmaakter te leven, zich te onthouden van alle zonden, en daarom meer ingetogen te zijn. Een aalmoes te geven aan een arme, of andere goede werken te doen wordt bijzonder aanbevolen, en ten minste éénmaal gedurende de *negendaagsche Oefening* of wel op den *negenden dag* ontvang men de H.H. Sacramenten, volgens den raad en de toestemming des biechtvaders.

Zoo zal de Novene overgrootte vruchten dragen voor uwe ziel, en, als het u zalig is, u zeker ook de gevraagde gunst verwerven.

Eerste Dag.

Heilige Oda, die door uw levendig en krachtadig *geloof* zóó aangenaam waart in de oogen van uwen God, dat Hij u op het graf van den H. Lambertus door een wonder het licht uwer oogen op eenmaal terug schonk; smeeek, zoo bidden wij u, den almachtigen God, dat ons geloof immer levend en vurig zij; smeeek voor onze afgedwaalde broeders in Nederland, dat hunne oogen voor het licht des geloofs geopend worden, en zij de Zon der eeuwige waarheid mogen aanschouwen. Verwerf ook mij, als loon voor mijn geloof, de gunst, welke ik zoo zeer behoef.

Onze Vader — Wees gegroet — Glorie zij den Vader.

Tweede Dag.

Heilige Oda, welk een schouwspel van heldhaftig *vertrouwen* op God hebt gij gegeven aan hemel en aarde, aan engelen en menschen, toen uw vader u wilde uithuwelijken aan een

adellijk jongeling! Noch de rijkdom van den koninklijken troon, noch de pracht van het paleis, noch de vleierende of bedreigende woorden van uw vader deden u een oogenblik wankelen in den trouw, welken Gij gezworen hadt aan uw hemelschen Bruidgom. Uw vertrouwen op God deed u zegevieren. H. Oda, door uw zoo groot vertrouwen kom ons te hulp, sla een meewarigen blik op ons, en smeek bij Jezus, om grooter vertrouwen, opdat ik, na de gunst, welke ik zoo zeer verhoop, verworven te hebben, eens bij u in den hemel eeuwig gelukkig zij.

Onze Vader — Wees gegroet — Glorie zij den Vader.

Derde Dag.

Liefdevolle H. Oda, getrouwe bruid van Jezus Christus, wat is uwe *liefde* heldhaftig groot geweest! Zij deed u vader en bloedverwanten verlaten; zij, u vaarwel zeggen aan alle genoegens der wereld; zij, u de zee oversteken en verre pelgrimstochten ondernemen; zij, u verborgen en miskend

leven in eene arme hut. Geef toch, o H. Patrones, dat in onze harten ook het vuur der liefde ontstoken worde, geef dat het immer in ons toeneeme, opdat noch dood, noch vervolging, noch kerker, noch lijden ons kunnen afscheiden van Jezus den goddelijken Bruidegom onzer zielen. En als loon voor uwe liefde, verwerf mij de gunst, welke ik zoo zeer behoef.

Onze Vader — Wees gegroet — Glorie zij den Vader.

Vierde Dag.

H. Oda, heldhaftige Maagd, die met zoo veel *zielssterkte* voor uwe maagdelijke zuiverheid streeft, bid toch voor ons, die zoo zwak zijn in het naleven der goddelijke geboden; verkrijg voor ons en voor al onze landgenooten de noodige *zielssterkte*, om het geloof in Jezus Christus, waardig te belijden, om de bekoringen tot zonden te bestrijden, om de gelegenheden der zonden te vluchten als een pest. Verkrijg ons ook, door uw voorpraak, hetgeen wij u in het bijzonder vragen, of zoo het ons niet zalig

is, verwerf ons dan de kracht, om de smarten, ziekten en wederwaardigheden des levens met uwen moed te verduren.

Onze Vader. — Wees gegroet. — Glorie zij den Vader.

Vijfde Dag.

H. Oda, uwe *naastenliefde* was heldhaftig groot. In Nederland kwaamt gij u metterwoon vestigen, om daar door gebed en boetewerken aan het heil der zielen te arbeiden. Gij wordt beledigd en met verachting bejegend, zoo zelfs dat gij voor uw vervolgers moet vluchten; en gij beloont hen met voor hen te bidden, met voor Venray te smeeken, dat het van oorlog en brand, van pest en besmettelijke ziekte bevrijd moge blijven. H. Oda, uw *naastenliefde* zal nu nog volmaakter zijn in den hemel. Ach zie dan op ons vaderland neder; zoo velen zijn er, die van de Moederkerk zijn afgedwaald; voer hen door uw krachtig gebed bij God tot den waren schaapstal terug, opdat er slechts één schaapstal en één herder

in Nederland moge zijn. H. Oda, toon ook uwe liefde aan mij, en verhoor mijn gebed.

Onze Vader. — Wees gegroet. — Glorie zij den Vader.

Zesde Dag.

H. Oda, engelachtig was uw *zuiverheid*. Gij bemindet deze heilige deugd van uw prilste jeugd af. Gij beloofde op het graf van den H. Lambertus, aan Jezus eeuwige *zuiverheid*; om haar te redden hebt gij de zwaarste offers gebracht, ja om in zoeter verkeer met uw hemelschen Bruidegom ze nog volmaakter te beoefenen, koost gij u een eenzaam bosch nabij Weert uit tot de plaats van uw gebed en boetewerken. Om die zoo verheven *zuiverheid*, verwerf ons, o maagdelijke H. Oda, dat ook wij die deugd volgens onzen staat beleven, sterk ons in de bekoringen, en geef ons moed en kracht, om alle verleiding moedig het hoofd te bieden. Bid voor ons, o H. Oda, uw gebed is zoo machtig bij God!

*Onze Vader. — Wees gegroet. —
Glorie zij den Vader.*

Zevende Dag.

H, Oda, gij leefdet zoo onschuldig, zoo heilig, en toch waart gij zoo *boetvaardig*. Als een arme zwerveling wordt gij uit medelijden opgenomen te Rhode, men geeft u een herdershut tot woonplaats, gij, dochter eens konings, gij zijt er tevreden mede; ja jaren achtereen was die stulp het tooneel van aan de wereld onbekende boetewerken. H. Oda, wij zijn zondaars, en beoefenen de boetvaardigheid niet; ach, verwerf ons die deugd door uwe voorbede bij God. Verwerf ons een vermorzeld en vernederd hart, tranen van oprecht en bovennatuurlijk berouw, opdat wij heel ons leven onze zonden beweenen en zoo genade in Gods oog mogen vinden. En dan, H. Oda, in eeuwigheid geen zonden meer, wij beloven het u! Bid voor ons, opdat wij getrouw zijn.

*Onze Vader. — Wees gegroet. —
Glorie zij den Vader.*

Achtste Dag.

H. Oda, wat was uw *verlangen naar den hemel* buitengewoon groot! Ja, Jezus, uw goddelijken Bruidegom, te aanschouwen, dat was de begeerte van heel uw leven. En als eindelijk die dag kwam, o hoe blijde waart gij toen met de zware ziekte, welke God u overzond; met welk eene vurige liefde ontvingt gij de H. Sacramenten! Reeds verstijven uwe lippen, en nog zingt gij een lied voor uw Jezus. 't Was uw Bruiloftslied des hemels; want zachtkens en blijde vloog uwe ziel op tot Hem, naar wien gij zes en dertig jaren verzucht hadt — H. Oda, den hemel bezit gij, wij nog niet. Onthecht ons hart aan het aardse, opdat wij voortaan toch vuriger verlangen naar den hemel. Bid voor ons, en blijf voortdurend voor ons bidden bij Jezus, uw goddelijken Bruidegom, opdat wij, na eerst hier de gunst verkregen te hebben, welke wij verlangen, in den hemel bij u aanlanden.

Onze Vader. — Wees gegroet. — Glorie zij den Vader.

Negende Dag.

Na uwen dood, o H. Oda, hebt gij de macht van God verkregen om wonderen te doen. Een schitterend licht, dat in den donkeren nacht met oogverblindende klaarheid boven uw graf schitterde, verkondigde aan Nederland uwe heiligheid. Uw graf werd een bedevaartplaats, en duizenden pelgrims kwamen er heen, om van allerlei ziekten genezen te worden. Blinden vooral ontvingen daar het gezicht terug. H. Oda, zou uwe macht dan nu zijn uitgeput? Neen, dat is niet mogelijk. O wij vertrouwen dan op uw machtige voorspraak. Verkrijg ons al de gunsten, die wij voor onze zaligheid noodig hebben, maar verkrijg ons vooral die gunst, voor welke wij U deze *Novene* hebben toegewijd. Wij smeeken het u zoo dringend mogelijk, verwerf ze ons bij Jezus, uw goddelijken Bruidegom. Hij, dien gij op aarde zoo onuitsprekelijk bemind hebt, Hij kan u niets weigeren.

Onze Vader. — Wees gegroet. — Glorie zij den Vader.

LITANIE

TER EERE

van de H. Oda, Maagd,
bijzondere Patrones tegen Oogziekten.

.....

Heer, ontferm U onzer!
Christus, onferm U onzer!
Heer, ontferm U onzer!
Christus, hoor ons!
Christus, verhoor ons!
God, hemelsche Vader, ontf. U onzer.
God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm U onzer.
God, Heilige Geest, ontf. U onzer.
H. Drievuldigheid, één God, ontferm U onzer.
H. Maria, bid voor ons.
H. Moeder Gods, *)
H. Maagd der Maagden,
H. Oda, uitverkoren Vat van heiligheid,
H. Oda, blanke lelie van zuiverheid,
H. Oda, schitterende roze van liefde Gods,
H. Oda, wonder van edele standvastigheid,

*, Bid voer ons.

H. Oda, toonbeeld der maagden, bid voor ons.

onafscheidelijke bruid van Jezus Christus, *)

groote vereeerster van den H. Martelaar Lambertus,

bijzondere voorspraak en patrones tegen alle kwalen en ziekten der oogen,

die op het graf van den gemartelden bisschop van Maastricht, den H. Lambertus, het licht uwer oogen terug ontving,

H. Oda,

die Jezus Christus tot uw eenigen Bruidegom hebt uitverkoren,

die den koninklijken troon, uw vader en vaderland hebt ontvlucht, om uw hemelschen Bruidegom getrouw te blijven,

die als arme pelgrim naar den berg Garganus en naar Rome zijt getrokken, om van den H. Michaël en den H. Petrus moed en kracht af te smeeken,

die als bannelinge, eenzaam en verlaten in ons vaderland kwaamt wonen,

*) Bid voor ons.

H. Oda, die te Venray door uwe liefde-
werken en uw gebed aan de be-
keering van Nederland gewerkt hebt,
bid voor ons.

H. Oda,

die aldaar van eenige edellieden vele
mishandelingen moest verduren,*)
die voor hen de vlucht moest nemen,
die als loon voor uw lijden, in de
verre toekomst uwe woning in
een klooster veranderd zaagt,
die nabij Merseloo baadt voor uwe
vervolgers, en aan Jezus vroegt,
dat Venray nooit door vijanden
veroverd en in brand gestoken,
of door besmettelijke ziekten zou
geteisterd worden,
die u in een eenzaam bosch nabij
Weert verborgen hebt, om al-
leen en ongehinderd aan uw
dierbaren Bruidegom te denken,
die in een kleine houten cel, als
eene arme zwerveling, door de
bewoners van Sint Oedenrøde,
werdt opgenomen,
die aldaar door gebed en boete-
werken in zoet verkeer leefdet

*) Bid voor ons.

met Hem, voor wiens liefde gij
alles hadt opgeofferd, bid voor ons.

H. Oda, die na eene zware ziekte, na
veel lijden, zachtkens en blijde
den geest hebt gegeven, *)
die door verscheidene mirakelen na
uwen dood uwe heiligheid hebt
verkondigd,
die zoo velen van oogziekten ge-
nezen hebt,
wier nagedachtenis immer in ze-
gening blijft,
machtige beschermheilige,

Wees genadig, spaar ons, Heer.
Wees genadig, verhoor ons, Heer.
Van alle kwaad, verlos ons, Heer.
Van alle zonden, **)
Van de listen des duivels,
Van den geest der onkuischheid,
Van pest, hongersnood en oorlog.
Van alle besmettelijke ziekten,
Van alle oogziekten,
Door de verdiensten van de H. Oda,
Door de verdiensten van den H. Lam-
bertus,

*) Bid voor ons.

**) Verlos ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden
der wereld, spaar ons, Heer!

Lam Gods, dat wegneemt de zonden
der wereld, verhoor ons, Heer!

Lam Gods, dat wegneemt de zonden
der wereld, ontferm U onzer, Heer!

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

v. Bid voor ons, H. Oda!

r. Opdat wij waardig worden de be-
loften van Christus.

LATEN WIJ BIDDEN.

O God, die de H. Oda tot de ge-
liefdebruid van uwen Zoon Jezus Chris-
tus uitverkoren, en haar tot zoo voor-
treffelijke heiligheid geroepen hebt,
geef ons door hare verdiensten, dat
wij hier altijd in innige liefde met U
vereenigd mogen leven, om hierna
het eeuwig liefdeloon te ontvangen,
door Jezus Christus, onzen Heer. Amen.

.....

GEBED

VOOR EEN BEELD DER H. ODA.

VOOR DE BEKEERING VAN NEDERLAND.

.....

Zie, o uitverkoren Bruid van Jezus Christus, H. Oda, in allen ootmoed hier voor uw Beeld een kind der katholieke Kerk van Nederland neergeknield. Ik kom u smeeken, om bij God barmhartigheid te verwerven voor onze afgedwaalde broeders, vooral voor hen, die kinderen zijn van hetzelfde Vaderland. Ach, zoovelen hebben thans het geloof geheel en al verloren, zoovelen erkennen uw Bruidegom Jezus wel als hun God en Zaligmaker, maar verwerpen toch vele zijner leeringen. Hun geloof is niet het geloof, dat ter zaligheid leidt. H. Oda, heb medelijden met die ongelukkigen. Voor eeuwen kwaamt gij hierheen, om door uw gebed en boetewerken onze eerste geloofsverkondigers behulpzaam te zijn. Door uw vurig gebed verwierft gij de bekeering van zoovelen onzer voorouders. H. Oda,

bid ook nu voor Nederland, bid vurig bij Jezus, uw Bruidegom, opdat het licht van datzelfde geloof strale in de oogen van onze afgedwaalde en verblinde broeders. Doe hen de waarheid kennen, en verwerf hun den moed, om de gekende waarheid op te volgen. O mochten toch alle kinderen van ons dierbaar Vaderland datzelfde geloof belijden, dat gij, H. Oda, tot den laatsten snik uws levens beleden hebt, waardoor gij heilig werdt in den Hemel!

O Jezus, almogende, barmhartige God, verhoor onze bede; luister naar onze smeekingen, die wij door uwe H. Bruid tot U opzenden, ten gunste van alle afgedwaalden en zondaren; verhoor ons om uwe oneindige liefde; verhoor ons door de voorspraak der allerzaligste Maagd, Maria, door de voorspraak ook van de H. Maagd Oda, van onzen grooten Martelaar den H. Lambertus en van al onze Martelaren en Geloofsverkondigers. Amen.

e
-
r
,
e
-
e
.

